

به نام خداوند بخشنده و مهربان

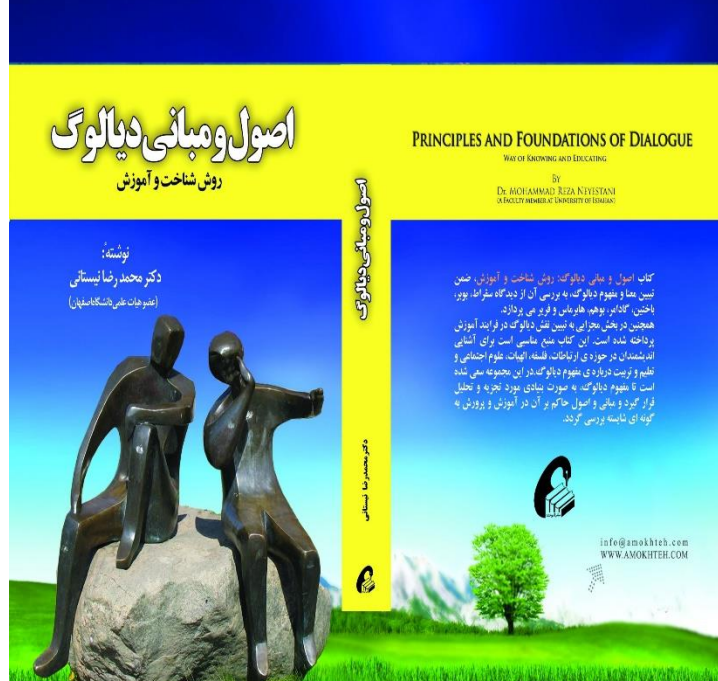
سلوک و منش معلّمی

معلّمان الهام بخش

۱۰ دی ماه ۱۳۹۹

دانشگاه گیلان

کارگاه آموزش مجازی

گونه شناسی اعضای هیأت علمی

- نامعلّمان
- انسان دانشگاهی
- معلّمان الهام بخش

نامعلّمان

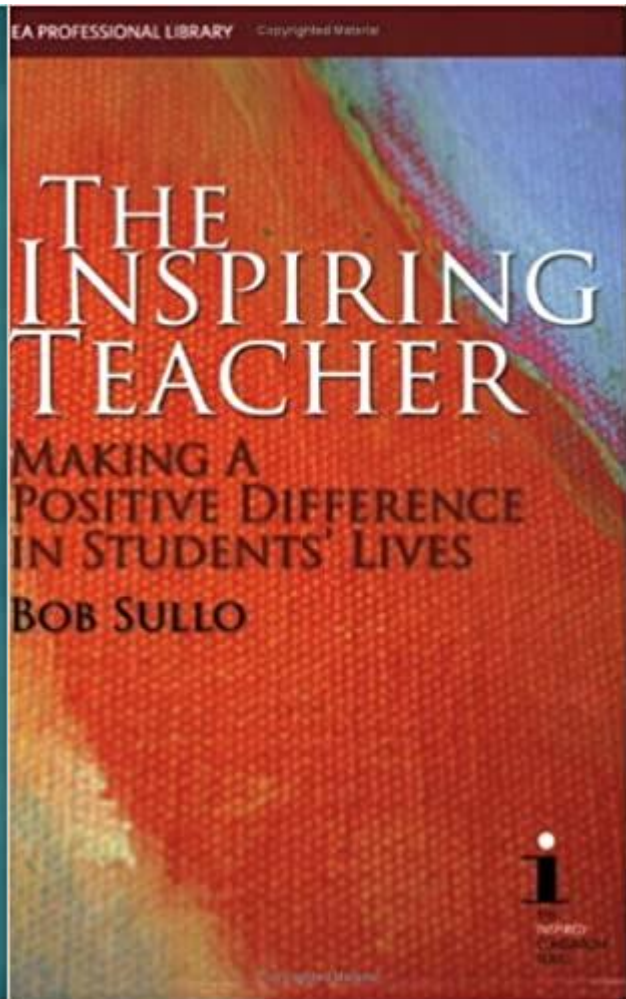
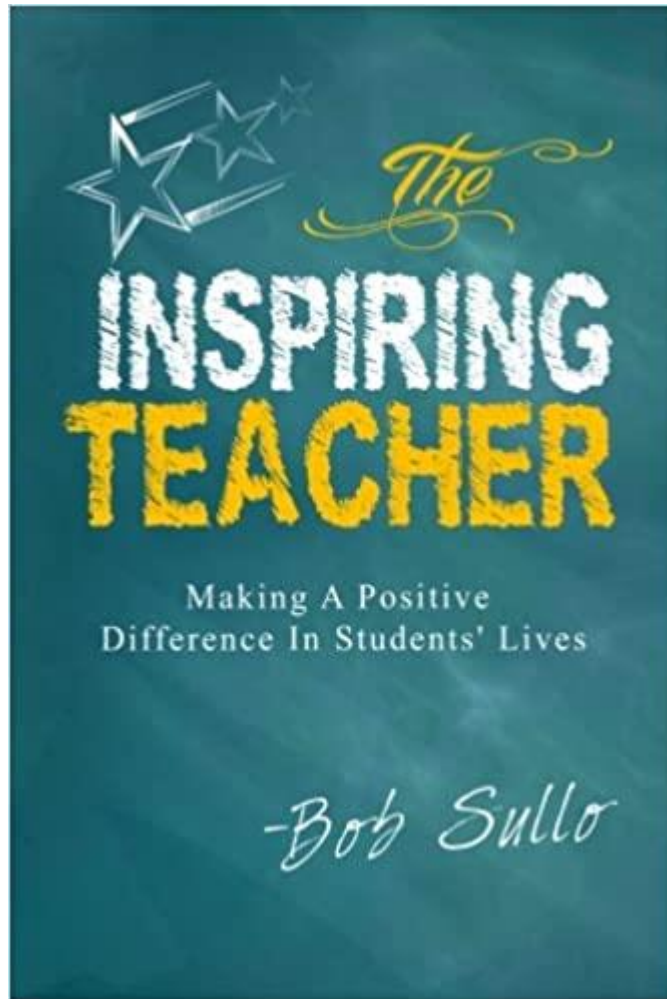
- نداشتن پایه و مایه علمی
- هنر و مهارت آموزش و تدریس
- فقدان فضیلت های انسانی و اخلاقی

معلمان الھام بخش

معلمان شاگرد پرور

الهام بخشی
در دل افکندن نیکی (دهخدا)

روایت یک معلم الهام بخش

معلم الهام بخش

جستجویی در سلوک و منش چهار معلم برجسته ایران در دوره معاصر

فاطمه رضانی *

محمدحسین حیدری **

رضاعلی نوروزی ***

دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۰۵/۰۸

پذیرش نهایی: ۱۳۹۶/۱۰/۳۰

چکیده

هدف این پژوهش بازشناسی و صورتبندی سلوک و منش معلمانی است که آرمانهایی فراتر از دستیابی به اهداف علمی و درسی داشته، و با برخورداری از شور و شوقی اصیل و درونی، نقشهای ماندگار و ارزشمندی را بر روح و جان شاگردان خویش حک کرده‌اند. برای رسیدن به این منظور و بر اساس چهار مؤلفه اولیه یعنی «وجه علمی، شخصیت اخلاقی، نفوذ کلام و شاگردپروری»، جستجویی در احوالات شماری از مریبان برجسته ایران در عصر معاصر صورت پذیرفت که از میان ۲۶ معلم گزینش شده در نهایت، جلال‌الدین همایی، محمد قریب، غلامحسین شکوهی و رضا روزبه انتخاب شدند. در ادامه، آثار و مکتوباتی که حول شخصیت این چهار معلم وجود داشت، توسط محققان بازخوانی و شناسه‌گذاری شد و با بهره‌گیری از روش تحلیل مضمون، شصت و هفت خرده مضمون، بازشناسی گردید. در گام بعدی، خرده مضمونها در قالب سیزده مضمون سازمان‌دهنده و سه مضمون فراگیر دسته‌بندی شد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که از میان خرده مضمون‌های استنتاج شده، ۱۵ مضمون «شوق فراگیری، احاطه علمی، گشاده دستی علمی، تقید دینی، زهد، ثبات قدم، نظم و برنامه‌ریزی،

روایت یک معلم الهام بخش

- رفتار مهر آمیز
- رفاقت با شاگردان
- عطوفت با پرسشگران
- دوباره گویی
- ساده گویی / بیان مستدل
- عینی کردن مباحث

روایت یک معلّم الهام بخش

- گشودگی اندیشه
- شغل ندیدن معلّمی
- دلدادگی به معلّمی
- گشاده دستی علمی
- هواداری دانشجویان
- کمال طلبی

روایت یک معلم الهام بخش

- قابلیت شناسی
- معرفی الگوها و منابع
- تدریس ساختارمند
- شعر خوانی
- شوق یادگیری

روایت یک معلم الهام بخش

- بیان شیوا
- توجه به جنبه های هنری و زیبایی شناسانه آموزش و تدریس
- احترام و درک حضور دانشجویان
- وقت گذاشتن برای دانشجویان
- پرهیز از رقابت میان دانشجویان

روایت یک معلم الهام بخش

- مشاور و امین شاگردان
- خودافشاگری از طریق خاطره گویی
- شوخ طبعی
- آموزش مبتنی بر واقعیتها

روایت یک معلم الهام بخش

- پرهیز از ریاکاری، تملق و چاپلوسی
- کم گو و گزیده گو
- سعه صدر / مدارا و تساهل با دیگران
- همدردی با درد و رنج دیگری

روایت یک معلّم الهام بخش

- خودانتقادی
- آفریننده و نابهنگام
- هستی بخش
- شوق یادگیری
- امیدبخش
- صمیمی و همدل

روایت یک معلّم الهام بخش

- همخوانی علم و عمل
- شور دانایی
- سادگی و آراستگی
- در خدمت خیر عمومی
- مراقبه نفس

ما در باران
خواهیم ماند

نقد حال اصحاب دانش

دکتر محمدرضا نیستانی
(عضو هیات علمی دانشکده اصفهان)

روایت معلمی ها و نامعلمی ها

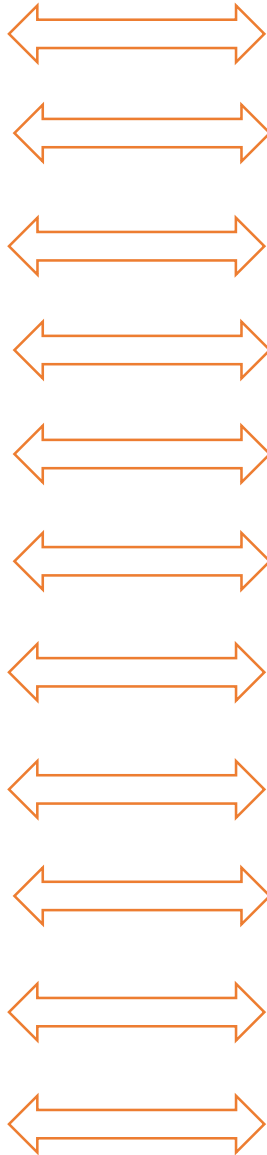
گشودگی / ناگشودگی ذهن

گشودگی / ناگشودگی دل

گشودگی / ناگشودگی دست

گشودگی / ناگشودگی حضور

مفسر یا آفرینشگر
شور دانایی
خادم حقیقت
درمانگر
کنشگر
در خدمت خیر عمومی
خادم
امیدبخش
با پویش شکفتن و گفتن
هستی بخش / الهام بخش
دیالوگ

مترجم
شوق قدرت و فرصت
خادم پول
درمانده
واکنشگر
خدمت به خویش
خائن
بیم انگیز
خاموش از برای شنفتن
انتقال دهنده دانش
مونولوگ

انسان دانشگاهی

انسان دانشگاهی همانطور که شوپنهاور در اثر جاودان خویش
با عنوان **جهان همچون اراده و تصور** نیز بیان داشته است در
همه اعصار در کارهایش **ترس از خدا، اراده دستگاه حکومت،**
جزمهای کلیسای حاکم، تمنیات ناشر، و تحسین دانشجو و
تشویق همقطاران و مسیر سیاستهای جاری و گرایشهای
دمدمی مردم را در نظر داشته است (شوپنهاور، آرتور (۱۸۴۴)
جهان همچون اراده و تصور، ترجمه رضا ولی یاری، نشر مرکز،
۱۳۸۸: ۲۱).

اصول و مبانی دیالوگ

روش شناخت و آموزش

PRINCIPLES AND FOUNDATIONS OF DIALOGUE

WAY OF KNOWING AND EDUCATING

BY

Dr. MOHAMMAD REZA NEYESTANI
(A FACULTY MEMBER AT UNIVERSITY OF ISFAHAN)

اصول و مبانی دیالوگ

نویسنده:

دکتر محمد رضا نیستانی

(عضو هیات علمی دانشگاه اصفهان)

کتاب اصول و مبانی دیالوگ: روش شناخت و آموزش، ضمن تبیین معنا و مفهوم دیالوگ، به بررسی آن از دیدگاه سقراط، پور، باختین، گادامر، بوهم، هابرماس و فریر می پردازد. همچنین در بخش مجزایی به تبیین نقش دیالوگ در فرایند آموزش پرداخته شده است. این کتاب منبع مناسبی است برای آشنایی اندیشمندان در حوزه ی ارتباطات، فلسفه، الهیات، علوم اجتماعی و تعلیم و تربیت درباره ی مفهوم دیالوگ. در این مجموعه سعی شده است تا مفهوم دیالوگ، به صورت بنیادی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و مبانی و اصول حاکم بر آن در آموزش و پرورش به گونه ای شایسته بررسی گردد.

info@amokhteh.com
WWW.AMOKHTEH.COM

دکتر محمد رضا نیستانی

درک حضور دانشجو

- خود را برتر از دانشجو نمی داند.
- هر روز به خود یادآوری می کند که بین او و دانشجویان هیچ گونه تفاوتی وجود ندارد.
- برای پرسش های دانشجویان اهمیت قائل است.
- دیدگاه های دانشجویان را به دقت گوش می دهد.
- با گفتار و عملش نشان می دهد که به شخصیت و هویت مستقل دانشجویان احترام می گذارد.
- در گفتار و کردارش، بین دانشجویان قوی و ضعیف تمایز قائل نمی شود.
- به دانشجویان نشان می دهد که برای آنها احترام قائل است.
- از لقب های نامناسب به دانشجویان پرهیز می کند.
- به دانشجویان در فعالیت های گروهی، مسئولیت می دهد.
- از بحث و مشاجره با دانشجویان دوری می کند.
- به تفاوت های فردی دانشجویان احترام می گذارد.
- به توانایی و مهارت های غیردرسی دانشجویان توجه می کند.
- دانشجویان را با یکدیگر مقایسه نمی کند؛ زیرا هر دانشجویی، شخصیت یکتا و منحصر به فردی دارد.
- برای دیدگاه ها و داوری های دانشجویان احترام قائل است.
- روی موفقیت و عزت نفس دانشجویان تاکید می کند.

برای توسکای عزیزم

دیالوگی آزاد درباری
تک ماندگی

● برای توسکای عزیزم (دیالوگی آزاد درباری تک ماندگی)

● نویسنده: محمدرضا نیستانی

این جستار نخستین نوشتاری است که به مفهوم سازی در حوزه علوم انسانی پرداخته است. در این اثر، نویسنده با تصویر کشیدن شاعرانه‌ای هستی پیرامونی‌اش و با بهره گیری از رویکرد دیالوژیک (دیالوگ با درون و بیرون) به بازخوانی، تفسیر و ارزیابی تجربیاتش از انسان به مثابه یک عامل فعال و یک هستی تألم پرداخته و تلاش کرده است تمام حقیقت را درباری امکان تک ماندگی آن بگوید.

محمدرضا نیستانی
عضو هیات علمی دانشگاه اصفهان

www.yaremana.ir

برای توسکای عزیزم دیالوگی آزاد دربارهٔ تک ماندگی

- تک بودگی
- جمع بودگی
- تک ماندگی
- جمع ماندگی

معنا و چیستی جمع بودگی

- درک حضور دیگری
- رابطه سازنده و بالنده انسان با طبیعت، جامعه، کتاب، معماری، ساختار و...
- اعتدال در حضور میان جمع (پرهیز از جمع بودگی حداقلی و حداکثری)
- یگانگی با دیگران / یگانگی جمعی
- طبیعت دیگر پذیر
- در جستجوی خوشبختی عام / خیر عمومی

روایت جمع بودگی ها

معنا و چیستی تک ماندگی

- تک بودگی حداکثری
- حداکثری وجود / احساس وجود حداکثری
- هستی برشونده
- شأنیت اصیل / خود طبیعی / خودبودگی / حضور پُر
رنگ خود
- آغازگر /
- سوژه ساختن خود
- خودرهایی

روایت تک ماندگی ها

معنا و چیستی تک ماندگی

- خود احمیاگر / خود بر شوونده / خود شکفته
- یگانگی با دیگران / جمع بودگی حداقلی و حداکثری / جمع
- گریزی اندیشمندانه / پیوستار تک ماندگی / مرز نشین / جمع
- بودگی اندیشمندانه / تنهایی اندیشمندانه / پذیرندگی مشروط
- دیگری / خلق دستگاه های ارزش آفرین
- یگانگی درونی
- تب و تاب هستندگی

روایت تک ماندگی ها

معنا و چیستی تک ماندگی

- چالاکی و جود / هستندگی
- مرکز نوشوندگی و جود / مرکز استعلای و جود / آگاهی به خود آغازین / هنرمند پنهان و جود
- آگاهی به افق هستندگی
- خود تعلیقی / بی و جودی
- دیالوگ درونی و برونی / درون نگر / دیالوگ با خود
- بازسازی هویت خود
- تنهایی دیالوژیکی / سازنده
- زندگی سرمستانه / نابهنگام

روایت تک ماندگی ها

معنا و چیستی تک ماندگی

- تک ماندگی همگانی
- خود کای، خود انتقادی / خوداندیشی / درون نگری / تمایلات انتقادی
- گریز از تله های جمع / پذیرندگی مشروط دیگری
- آفریدن رخدادهای هستی بخش

روایت تک ماندگی ها

معنا و چیستی تک ماندگی

- اندیشه های برشونده
- دیگر اندیشی
- گریز از تله های جمع / پذیرندگی مشروط دیگری
- آفریدن رخداد های هستی بخش
-

روایت تک ماندگی ها